

Dr hab. n. o zdr. Monika Bąk-Sosnowska, prof. AWSB
Collegium Medicum
Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej
ul. Cieplaka 1C; 41-300 Dąbrowa Górnicza

OPINIA RECENZENTA W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM

PANI DR N. ROLN. BEATY SIŃSKIEJ
WSZCZĘTYM W DNIU 4.06.2024R.

Kwalifikacje zawodowe i przebieg pracy zawodowej

Pani dr Beata Sińska uzyskała tytuł zawodowy magistra inżyniera na kierunku Technologia żywności i żywienie człowieka w zakresie żywienia człowieka w 1996 roku w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, zaś stopień doktora nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia w 2005 roku, na podstawie rozprawy zatytułowanej „Wpływ diet wysokotłuszczowych z dodatkiem cholesterolu i witaminy E na wybrane parametry homeostazy energetycznej (badania modelowe)”, której promotorem była pani prof. dr hab. Joanna Gromadzka-Ostrowska. Na kwalifikacje zawodowe Habilitantki składają się również studia podyplomowe w zakresie tutoringu i coachingu w edukacji, zrealizowane w Wyższej Szkole Kształcenia Zawodowego (2023r.).

Habilitantka od 2000 roku jest zatrudniona na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, początkowo jako wykładowca w Zakładzie Pielęgniarstwa i Żywienia Człowieka (2000-2002), następnie w Zakładzie Żywienia Człowieka – jako asystent (2002-2005r.), a następnie adiunkt (od 2005r.). Od roku 2023 pełni obowiązki kierownika tegoż Zakładu.

Ocena osiągnięcia naukowego

Osiągnięciem naukowym Habilitantki, o którym mowa w art. 219 ust 1 pkt 2 ustawy z dn. 20 lipca 2018r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.), jest cykl ośmiu publikacji powiązanych tematycznie, pod wspólnym tytułem: „**Znaczenie**

wybranych czynników klinicznych i psychospołecznych w terapii cukrzycy typu 1”. Łączna wartość wskaźnika oddziaływania dla prezentowanego cyklu prac wynosi 22,506 IF, a sumaryczna wartość punktów MEiN wynosi 740. W 7 z tych prac Habilitantka jest pierwszą autorką.

Efekty przedstawionych do recenzji prac wchodzących w skład osiągnięcia naukowego stanowią nowatorski wkład w problematykę zarządzania cukrzycą typu 1 i osiągania celów terapeutycznych przez pacjentów dzięki kompleksowemu ujęciu czynników klinicznych, behawioralnych, psychologicznych i demograficznych.

W pracy przeglądowej:

1. Wujkowska A, **Sińska B.** Is there a relationship between the intestinal microbiota and diabetes? *Advancements of Microbiology*, 2021; 60(3):195-200.

Habilitantka miała na celu ocenę znaczenia mikrobiomu jelitowego w etiopatogenezie cukrzycy typu 1. Opisała szereg mechanizmów, które mogłyby wskazywać na taki związek, przede wszystkim podkreśliła rolę dysbiozy, uszkodzenia bariery jelitowej oraz endotoksemii. Praca stanowi cenne uporządkowanie aktualnej wiedzy naukowej na temat omawianych zależności.

Celem kolejnej pracy:

2. **Sińska B.** Dietary guidelines in diabetes – why are they so difficult to follow? *Pediatric Endocrinology Diabetes and Metabolism*, 2023;29(3):125-127.

był przegląd i analiza zaleceń dietetycznych rekomendowanych w cukrzycy typu 1 oraz wskazanie problemów związanych z ich realizacją. Habilitantka wykazała, że większość zalecanych w cukrzycy modeli żywieniowych zakłada znaczący udział warzyw nieskrobiowych, maksymalne ograniczenie cukrów dodanych oraz rafinowanych zbóż, a także oparcie diety o żywność minimalnie przetworzoną. Wyszczególniła również szereg przyczyn nieprzestrzegania zaleceń dietetycznych przez pacjentów, wśród nich różnorodność czynników wpływających na kontrolę glikemii, konieczność zmiany nawyków żywieniowych, brak indywidualizacji diety, zmęczenie i rutynę dotyczącą monitorowania diety, brak regularnej edukacji i wsparcia, negatywne emocje oraz presję społeczną wpływającą na wybory żywieniowe. Pracę uważam za wartościową między innymi ze względu na ukazanie

perspektywy pacjenta, co poszerza wiedzę na temat uwarunkowań efektywnego leczenia cukrzycy.

Kolejna praca:

3. **Sińska B**, Kucharska A, Czarnecka K, Harton A, Szypowska A, Traczyk I, Sensitivity to Sweet and Salty Tastes in Children and Adolescents with Type 1 Diabetes, *Nutrients*. 2023;15:1-10.

jest efektem badania własnego, które miało na celu ocenę wrażliwości na smak słodki i słony dzieci i młodzieży z cukrzycą typu 1 w porównaniu do zdrowych rówieśników w kontekście cukrzycowych zaleceń dietetycznych. Grupę kliniczną stanowiło 35 dzieci z co najmniej 5-letnią historią choroby, do oceny rozpoznawania smaków zastosowano metodę gustometrii. Habilitantka wykazała różnice pomiędzy grupami, m.in. dzieci i młodzież z cukrzycą typu 1 zgłaszały większą intensywność smaków oraz częściej poprawnie rozpoznawały słodki smak nawet przy niższych stężeniach i gorzej rozpoznawały smak słony niż zdrowi rówieśnicy. Wyniki badania są istotne dla zrozumienia podłoża rozwoju określonych nawyków i preferencji żywieniowych u dzieci zdrowych oraz chorujących na cukrzycę.

W pracy:

4. **Sińska BI**, Jaworski M, Kucharska A, Koziół-Kozakowska A, Panczyk M. Relationship between health responsibility and disease acceptance, and its impact on dietary adherence in type 1 diabetic adolescents: the mediating role of eating disorders. *Paediatrics and Family Medicine*. 2023. DOI: 10.15557/PiMR.2023.0059.

Habilitantka uwzględniła rolę czynników psychologicznych w przestrzeganiu zaleceń żywieniowych przez nastolatków. Celem badania była ocena wpływu poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie i akceptacji choroby na przestrzeganie zaleceń dietetycznych przez pacjentów z cukrzycą typu 1 przy mediacyjnej roli zaburzeń odżywiania. W badaniu wzięło udział 190 pacjentów w wieku 12–18 lat chorych na cukrzycę typu 1 lub ich rodziców. Wykorzystano Skalę poczucia odpowiedzialności za zdrowie, Skalę problemów żywieniowych w cukrzycy, Skalę akceptacji choroby oraz narzędzie własne - Wskaźnik przestrzegania wytycznych dietetycznych w cukrzycy. Habilitantka wykazała, że na stopień przestrzegania zasad diety przez młodzież chorą na cukrzycę typu 1 wpływ pozytywny miało poczucie odpowiedzialności, zaś wpływ negatywny – poziom akceptacji choroby

i występowanie zaburzeń odżywiania. Wyniki są istotne w procesie kompleksowego projektowania zaleceń żywieniowych dla nastolatków z cukrzycą.

Również kolejna praca oryginalna:

5. **Sińska B**, Dłużniak-Gołaska K, Jaworski M, Panczyk M, Duda-Zalewska A, Traczyk I, Religioni U, Kucharska A. *Undertaking Healthy Nutrition Behaviors by Patients with Type 1 Diabetes as an Important Element of Self-Care. International Journal of Environmental Research and Public Health.* 2022;19(20):1-14.

uwzględnia rolę poczucia odpowiedzialności. Celem badania była ocena przestrzegania zaleceń żywieniowych w kontekście poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie wśród dorosłych pacjentów z cukrzycą typu 1. Badanie miało charakter przekrojowy, wzięło w nim udział 394 osób. Wykorzystano standaryzowaną Skalę odpowiedzialności za zdrowie oraz Wskaźnik przestrzegania wytycznych dietetycznych w cukrzycy. Wyniki badania potwierdziły, że wyższe poczucie odpowiedzialności za własne zdrowie wiąże się z wyższym poziomem przestrzegania zaleceń dietetycznych. Wyniki są istotne dla praktyki klinicznej i wskazują, że również u osób dorosłych, nie tylko nastolatków, pomiar poczucia odpowiedzialności za swoje zdrowie powinien być uwzględniany w projektowaniu kompleksowych zaleceń terapeutycznych.

Praca:

6. **Sińska BI**, Rzońca E, Kucharska A, Gałązkowski R, Traczyk I, Rzońca P. Factors influencing the control of diabetes measured by glycated hemoglobin concentrations in adults with type 1 diabetes. *Eur. J. Investig. Health Psychol. Educ.* 2023; 13(10): 2035–2045.

miała na celu identyfikację i wpływ czynników klinicznych, socjodemograficznych i psychologicznych na wyrównanie metaboliczne w cukrzycy, mierzone stężeniem hemoglobiny glikowanej u osób z cukrzycą typu 1. Badanie przeprowadzono wśród 417 chorych z cukrzycą typu 1. Wykazano, że prawidłowy wynik HbA1c poniżej 7% częściej występował u kobiet, mieszkańców miasta, osób deklarujących wykształcenie wyższe, z niższym wskaźnikiem BMI, wyższym poziomem akceptacji choroby, wyższym stopniem przestrzegania zaleceń żywieniowych, niższym ryzykiem zaburzeń odżywiania, wyższym poczuciem odpowiedzialności za własne zdrowie, u osób z niższą dobową liczbą jednostek insuliny w przeliczeniu na kilogram masy ciała, brakiem lub małą liczbą epizodów

hiperglikemii, znających wartości kaloryczne diety. Uzyskane wyniki są niewątpliwie cenne w aspekcie udoskonalania systemu opieki nad chorymi z cukrzycą typu 1.

Praca:

7. **Sińska BI**, Kucharska A, Panczyk M, Matejko B, Traczyk I, Harton A, Jaworski M. Identification of Sociodemographic and Clinical Factors Influencing the Feeling of Stigmatization in People with Type 1 Diabetes. *Healthcare*. 2023;11(15),2185.

porusza ważny problem stygmatyzacji chorych. Jej celem była identyfikacja czynników wpływających na poziom odczuwanej stygmatyzacji przez pacjentów z cukrzycą. Ankietę przeprowadzono wśród 339 dorosłych osób z cukrzycą typu 1, wykorzystano Skalę pomiaru stygmatyzacji w cukrzycy typu 1. Wyniki wskazały na umiarkowany poziom stygmatyzacji w badanej grupie. Był on wyższy u osób mieszkających na wsi, samotnych, młodszych, u których cukrzycę zdiagnozowano w młodszy wieku, ze złą sytuacją finansową, z gorszą kontrolą cukrzycy.

Ostatnia w cyklu praca:

8. **Sińska BI**, Kucharska A, Rzońca E, Wronka L, Bączek G, Gałązkowski R, Olejniczak D, Rzońca P. What differentiates rural and urban patients with type 1 diabetes – a pilot study. *Nutrients*. 2024;16(1),22.

miała na celu analizę terapii i zarządzania cukrzycą typu 1 w kontekście miejsca zamieszkania. W badaniu wzięło udział 419 osób dorosłych, które wypełniły Indeks przestrzegania zaleceń żywieniowych w cukrzycy, Skalę akceptacji choroby, Skalę odpowiedzialności za zdrowie, specyficzne dla cukrzycy narzędzie do badań przesiewowych w kierunku zaburzeń odżywiania, test ryzyka zaburzeń odżywiania oraz ankietę z pytaniami socjodemograficznymi. Habilitantka wykazała, że osoby mieszkające na terenach wiejskich charakteryzowały się znacznie niższym wiekiem i poziomem wykształcenia, większą częstością występowania nadwagi, wyższym stężeniem hemoglobiny glikowanej, mniejszą liczbą pomiarów glukozy w ciągu dnia, niższym poczuciem odpowiedzialności za zdrowie, niższym stopniem przestrzegania zaleceń żywieniowych, wyższym poziomem akceptacji choroby, w porównaniu z mieszkańcami miast. Wyniki badania są istotne w aspekcie opracowywania ukierunkowanych działań promujących zdrowie diabetyków typu 1, ze szczególnym uwzględnieniem pacjentów z terenów wiejskich.

W podsumowaniu oceny osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego należy podkreślić, że przedstawiony cykl prac spełnia kryterium prac powiązanych tematycznie. Wnioski płynące z opisanych badań są znaczące dla poszerzenia dotychczasowej wiedzy naukowej oraz użyteczne klinicznie. Wskazują na potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do diagnozowania oraz leczenia pacjentów z cukrzycą typu 1 oraz na znaczenie spersonalizowanych planów żywieniowych, wsparcia społecznego, poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie, akceptacji choroby, zaburzeń odżywiania, zapobiegania stygmatyzacji. Niezwykle cenne w zaprezentowanych badaniach jest uwzględnienie chorych w różnym wieku oraz różniących się miejscem zamieszkania.

W prawie wszystkich pracach zawartych w cyklu Habilitantka jest pierwszym autorem, co wskazuje na Jej dominujący udział w opracowywaniu koncepcji badań, doborze narzędzi badawczych, realizacji badań na wszystkich etapach, analizie i interpretacji uzyskanych danych, pisaniu prac i ich przesyłaniu do redakcji czasopism. Habilitantka potwierdziła zatem swoje wysokie kompetencje naukowo-badawcze, w tym samodzielność, a przede wszystkim nowatorstwo podejmowanych działań. Prace włączone do cyklu stanowią logiczną całość, prezentują omawiany problem wieloaspektowo, wnoszą istotny wkład w dotychczasowy stan wiedzy oraz praktyki klinicznej.

Ocena aktywności naukowej

Na łączny dorobek Habilitantki w dniu złożenia wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego składa się 96 artykułów naukowych, w tym 63 oryginalne i 33 poglądowe, ponadto 8 publikacji w suplementach, współredagowanie 5 monografiach naukowych i 48 rozdziałów w podręcznikach. Zdecydowana większość publikacji przypada na okres po uzyskaniu stopnia doktora. Łączny wskaźnik IF prac wynosi 72,726, liczba punktów MNiSW 2584, liczba wszystkich cytowań wynosi 114 (WoS), zaś indeks Hirscha 6 (WoS).

Tematyka publikacji poza cyklem koncentruje się wokół następujących obszarów:

- sposób żywienia i stanu odżywienia Polaków w ramach projektu Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020,
- sposób i stan odżywienia różnych grup ludności,
- wpływ diet o różnym profilu kwasów tłuszczowych na wybrane parametry biochemiczne i bilans energetyczny u szczurów,
- diabetologia,

- żywienie, żywność i zdrowie.

Zgodnie z wymogiem art. 219 ust 1 pkt 3 ustawy z dn. 20 lipca 2018r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.), Habilitantka wykazuje się istotną aktywnością naukową w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w tym zagranicznej. W zakresie tej aktywności odbyła staż naukowy w Pracowni Dietetyki Pediatricznej Kliniki Pediatrii, Gastroenterologii i Żywienia Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w okresie od 18 lipca do 26 sierpnia 2022 roku. W terminie od września 2022 do sierpnia 2023 r. współpracowała z Instytutem Nauk o Żywieniu Człowieka, SGGW w Warszawie. Efektem obu tych aktywności są publikacje naukowe w recenzowanych czasopismach.

Jeśli chodzi o pozostałą aktywność naukową, Habilitantka była kierownikiem w 3 a wykonawcą w 12 projektach naukowych, finansowanych m.in. ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Narodowego Programu Zdrowia. Pełniła funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim obronionym w 2020 roku. Brała czynny udział w kilkudziesięciu konferencjach naukowych, wygłaszając wykłady (w tym na zaproszenie) oraz prezentując postery z obszaru diabetologii oraz zdrowia i żywienia człowieka. Trzykrotnie była przewodniczącą komitetów naukowych konferencji, w 7 pełniła funkcję członka komitetu naukowego. Recenzowała prace dla 3 czasopism naukowych. Otrzymała dwie nagrody naukowe Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Jest członkiem Towarzystw naukowych: Polskiej Federacji Edukacji Diabetologicznej, Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego, Polskiego Towarzystwa Dietetycznego, Polskiego Stowarzyszenia Dietetyków, Polskiego Towarzystwa Nauk Żywnościowych. Prowadzi szeroko zakrojoną aktywność popularyzującą naukę, m.in. w formie wykładów i warsztatów, materiałów edukacyjnych, współpracy ze środowiskiem pacjentów, udziału w debatach eksperckich.

Chociaż działalność dydaktyczna, organizacyjna i kliniczna nie stanowią kryteriów oceny w postępowaniu habilitacyjnym, warto podkreślić osiągnięcia pani dr Beaty Sińskiej na tym polu:

- jest koordynatorem, autorem sylabusów i prowadzącym zajęcia dydaktyczne na kierunku Dietetyka, prowadzi również zajęcia dydaktyczne z przedmiotów pokrewnych,

- w 2023 roku pełniła funkcję Przewodniczącej Rady Programowej dla kierunku Dietetyka, jest wykładowcą na kursach podyplomowych i specjalistycznych,
- była opiekunem merytorycznym trzech stażystek kierunku dietetyka w ramach projektu Praxis,
- była promotorem 171 dyplomowych prac magisterskich i 164 prac licencjackich oraz recenzentem 109 prac,
- otrzymała trzy nagrody dydaktyczne Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Nagrodę „Kryształowy Lancet” dla najlepszego nauczyciela Wydziału Nauk o Zdrowiu w roku akademickim 2018/2019,
- w 2017 roku otrzymała Medal Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty, została również odznaczona Brązowym oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi,
- w latach 2002 - 2010 była założycielem i opiekunem Studenckiego Koła Naukowego Dietetyków,
- w latach 2013 - 2017 pełniła funkcję Przewodniczącej komisji egzaminacyjnej na studia II stopnia stacjonarne i niestacjonarne na kierunku Dietetyka,
- w latach 2012 - 2024 pełniła funkcję Przewodniczącej egzaminu dyplomowego dla studiów I stopnia na kierunku Dietetyka,
- od 2012 roku jest członkiem Wydziałowego, a od 2019 roku również Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia,
- od 2004 roku jest członkiem Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Wymienione wyżej aktywności Habilitantki wskazują na jej duże zaangażowanie zarówno w działalność dydaktyczną, jak i organizacyjną. Również w aspekcie rozwoju zawodowego docenić należy systematyczne podnoszenie przez Habilitantkę własnych kompetencji, poprzez udział w specjalistycznych szkoleniach i kursach.

Konkluzja

Resumując, pragnę podkreślić, że pani dr n. roln. Beata Sińska spełnia wszystkie kryteria określone w art. 219 ust 1 pkt 1- 3 ustawy z dn. 20 lipca 2018r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.) niezbędne do uzyskania stopnia doktora habilitowanego, w tym: posiada stopień doktora, realizuje aktywność naukową w więcej niż

jednej instytucji, również zagranicznej oraz przedstawiła osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o zdrowiu.

Przedstawiony do oceny cykl ośmiu prac stanowiący osiągnięcie naukowe jest opracowaniem wartościowym, tak pod względem poznawczym, jak i aplikacyjnym. Dostarcza nowych informacji oraz poszerza wiedzę na temat interdyscyplinarnego ujęcia cukrzycy typu 1. Omawiane w cyklu prace wskazują na obszerną wiedzę Habilitantki w zakresie poruszanej tematyki, umiejętność formułowania problemów badawczych, planowania i realizowania badań naukowych, współpracy w zespołach badawczych, poprawnego opracowania wyników i prawidłowego wnioskowania. Rezultaty badań zostały opublikowane w uznanych, międzynarodowych czasopismach naukowych o wysokiej punktacji. Również pozostały dorobek naukowy Habilitantki oraz jej aktywność dydaktyczna i organizacyjna zasługują na uznanie.

Z pełnym przekonaniem wnoszę zatem do Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie Pani dr n. roln. Beaty Sińskiej do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

Z poważaniem
dr hab. Monika Bąk-Sosnowska, prof. AWSB